

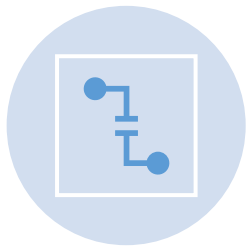
Uchwała antysmogowa

Uchwała antysmogowa

Sejmik Województwa Mazowieckiego 24 października 2017 r. przyjął uchwałę nr 162/17 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalania paliw [(Dz. Urz. Woj. Maz. 2017 r. poz. 9600)], a jej przepisy weszły w życie 11 listopada 2017 r..

Uchwała została znowelizowana uchwałą nr 59/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z 26 kwietnia 2022 r., a jej przepisy weszły w życie 14 maja 2022 r. [(Dz. Urz. Woj. Maz. poz.5147)].

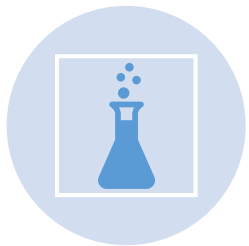
Dlaczego uchwała antyśmogowa została podjęta?

Przekroczenie w latach 2012-2016 norm PM10, PM2,5 i B(a)P

Niewystarczające tempo i skuteczność działań naprawczych POP

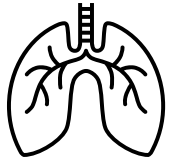

60-80% zanieczyszczeń powietrza pyłami i B(a)P pochodzi z indywidualnego ogrzewania

Skutki zdrowotne i społeczne, choroby układu oddechowego, układu krążenia, choroby nowotworowe

Jaki wpływ na zdrowie ma zła jakość powietrza?

Astma, rak płuc, przewlekła obturacyjna choroba płuc, częstsze infekcje dróg oddechowych

Zawał serca, nadciśnienie tętnicze, zaburzenia rytmu serca, choroba niedokrwienna serca

Bezpłodność, obumieranie płodu, przedwczesny poród

Problemy z pamięcią i koncentracją, stany depresyjne, przyspieszone starzenie się układu nerwowego, udar mózgu

Problemy z oddychaniem, podrażnienie oczu, nosa i gardła, katar, kaszel

Ograniczenia na terenie Mazowsza

- Od **11 listopada 2017 r.** nowozainstalowane kotły muszą spełniać wymogi ekoprojektu.
- Od **1 lipca 2018 r.** zakaz spalania:
 - węgla brunatnego, mułów i flotokonzentratów oraz paliw produkowanych z ich wykorzystaniem
 - węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm
 - paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

Ograniczenia na terenie Mazowsza c.d.

- **Od 1 stycznia 2023 r.**

-zakaz użytkowania kotłów na węgiel lub drewno niespełniających wymagań dla klas 3, 4 lub 5 wg normy PN-EN 303-5:2012

-kominki muszą spełniać wymogi ekoprojektu lub być wyposażone w urządzenie ograniczające emisję pyłu.

- **Od 1 stycznia 2028 r.** zakaz użytkowania kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według ww. normy.

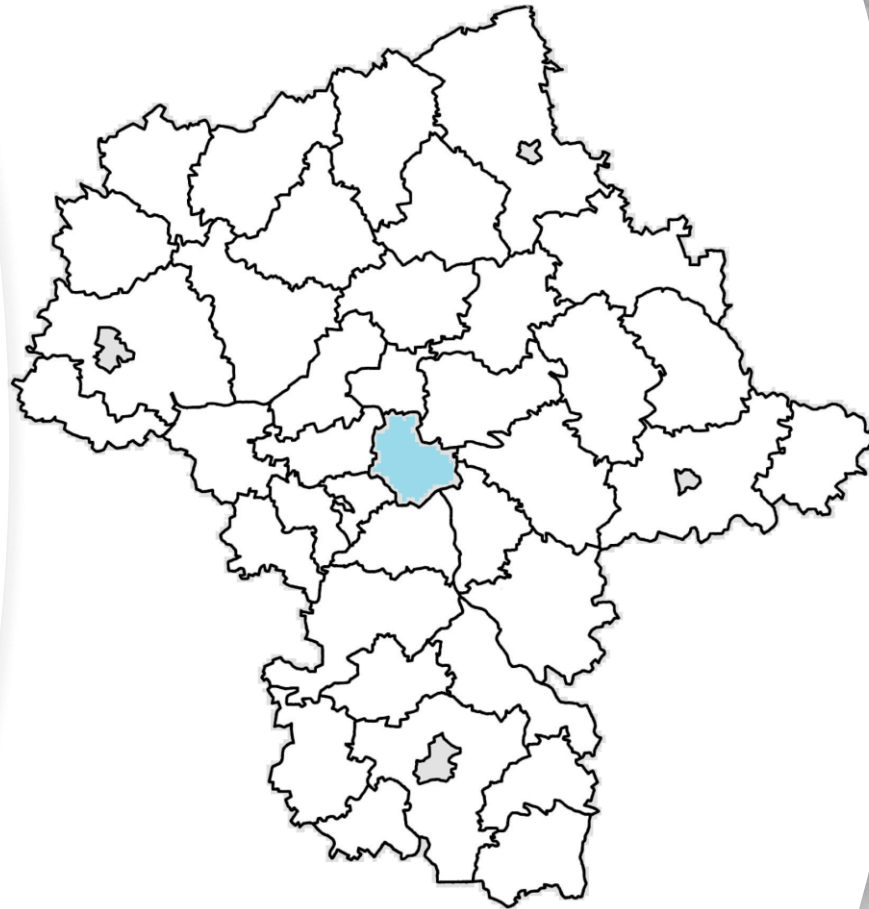
Ograniczenia na terenie m. st. Warszawy

Od 1 października 2023 r. zakaz palenia
węglem kamiennym i paliwami
wyprodukowanymi z jego wykorzystaniem.

Wyjątek!

- Kotły posiadające 5 klasę, których eksploatację rozpoczęto do 11 listopada 2017 r.
- Kotły/kominki spełniające wymogi ekoprojektu, których eksploatację rozpoczęto do 1 czerwca 2022 r.

W istniejących budynkach – można w nich palić paliwami stałymi do końca żywotności.

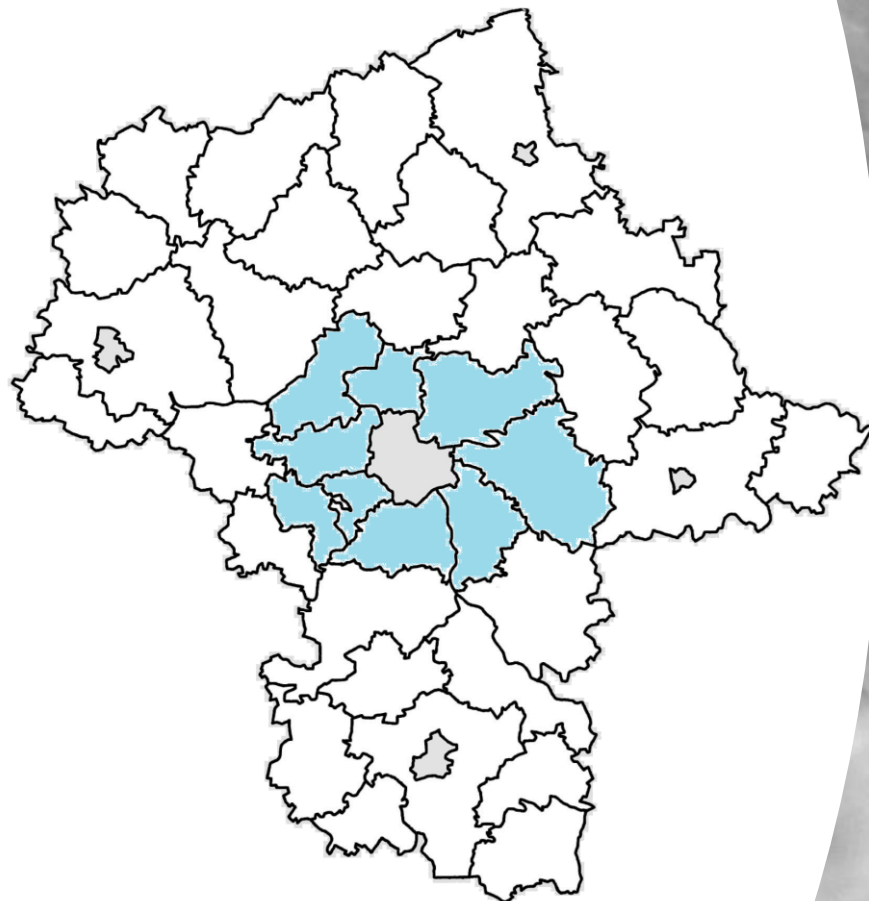
Ograniczenia na terenie NUTS 2

Od **1 stycznia 2028 r.** zakaz palenia węglem kamiennym i paliwami wyprodukowanymi z jego wykorzystaniem.

Wyjątek!

- Kotły posiadające 5 klasę, których eksploatację rozpoczęto do 11 listopada 2017 r.
- Kotły/kominki spełniające wymogi ekoprojektu, których eksploatację rozpoczęto do 1 czerwca 2022 r.

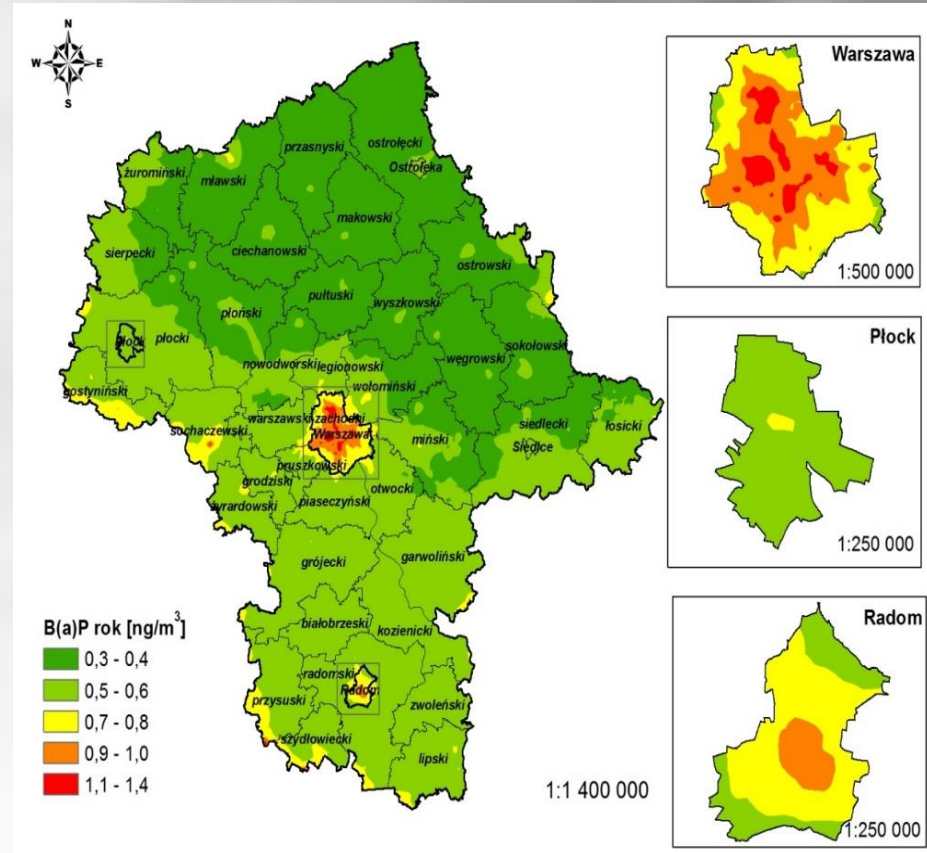
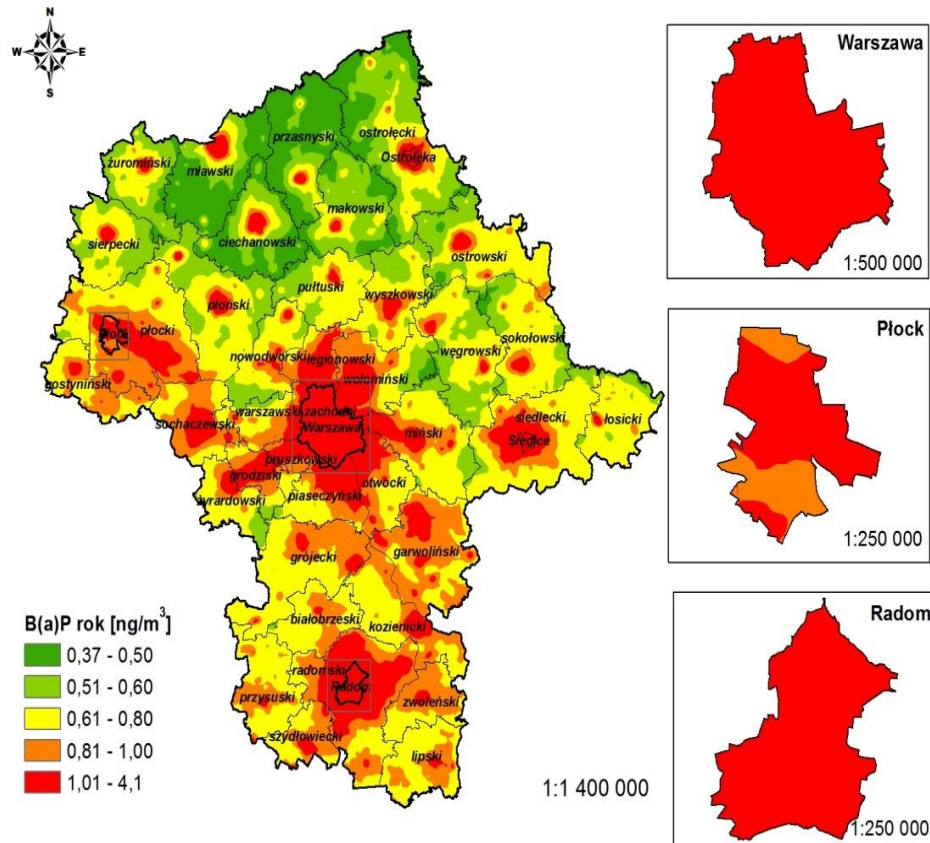
W istniejących budynkach – można w nich palić paliwami stałymi do końca żywotności.

Prognozowana poprawa jakości powietrza

2015

2028

*powyższe wizualizacje przedstawiają prognozowaną poprawę jakości powietrza bez uwzględnienia działań zawartych w nowelizacji uchwały antysmogowej

Kary za nieprzestrzeganie uchwały antysmogowej

Należy pamiętać, że przestrzeganie przepisów wprowadzonych uchwałą antysmogową jest kontrolowane za równo w kwestii posiadanych urządzeń grzewczych jak i stosowanych rodzajów paliw. Użytkownicy instalacji naruszający przepisy uchwały mogą być ukarani

- grzywną do 5000 zł,
- mandatem do 500 zł.

Należy pamiętać, że zgodnie z art. 225 kodeksu karnego, udaremnianie lub utrudnianie przeprowadzenia kontroli jest przestępstwem zagrożonym karą aresztu.

MAZOWSZE.
WIELKA POLSKA

**MAZOWIECKIE
POWIETRZE**

nasza wspólna sprawa

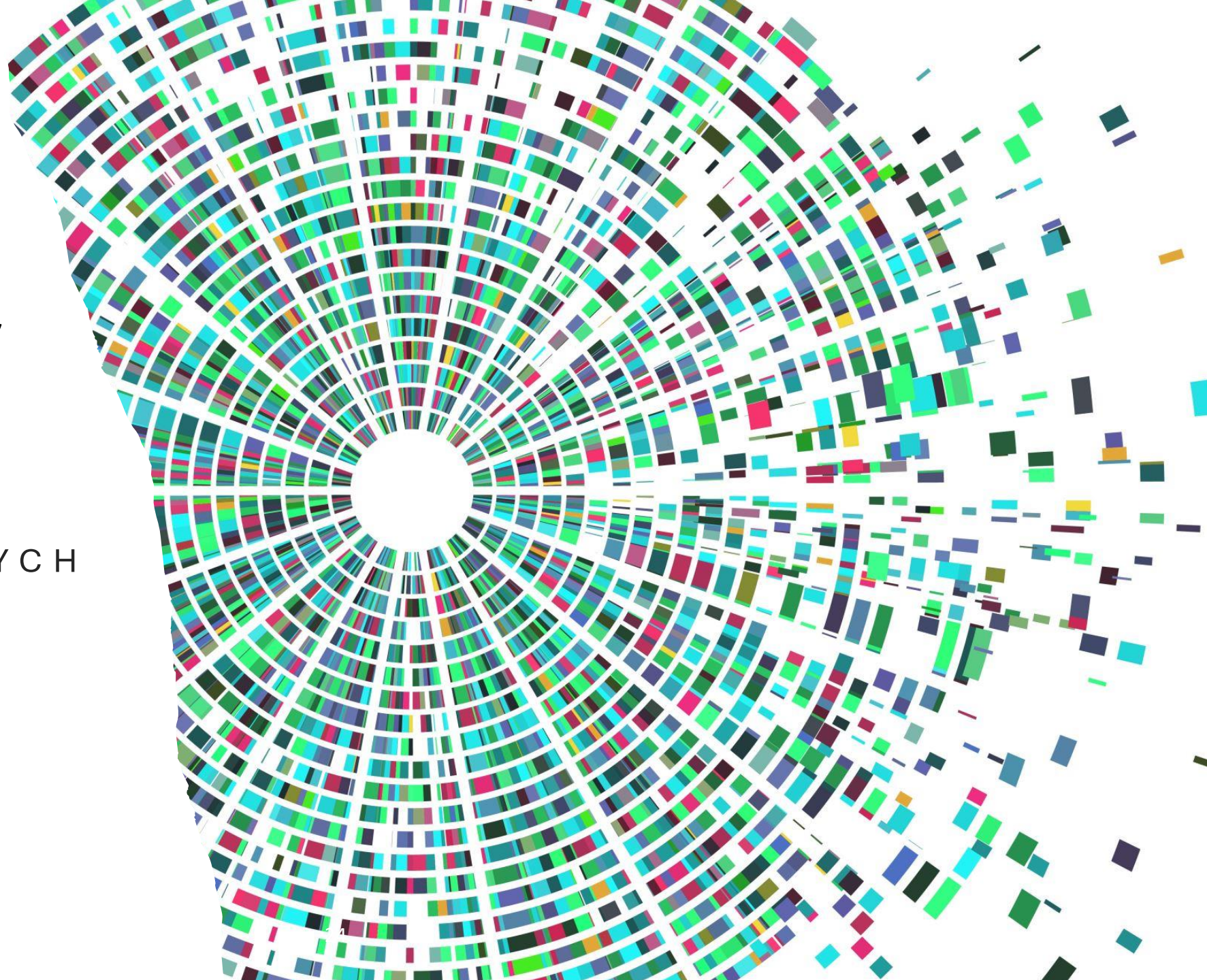
POWIETRZE.MAZOVIA.PL

**Zostało 350 tys.
kopciuchów
do usunięcia**

Program Ochrony Powietrza

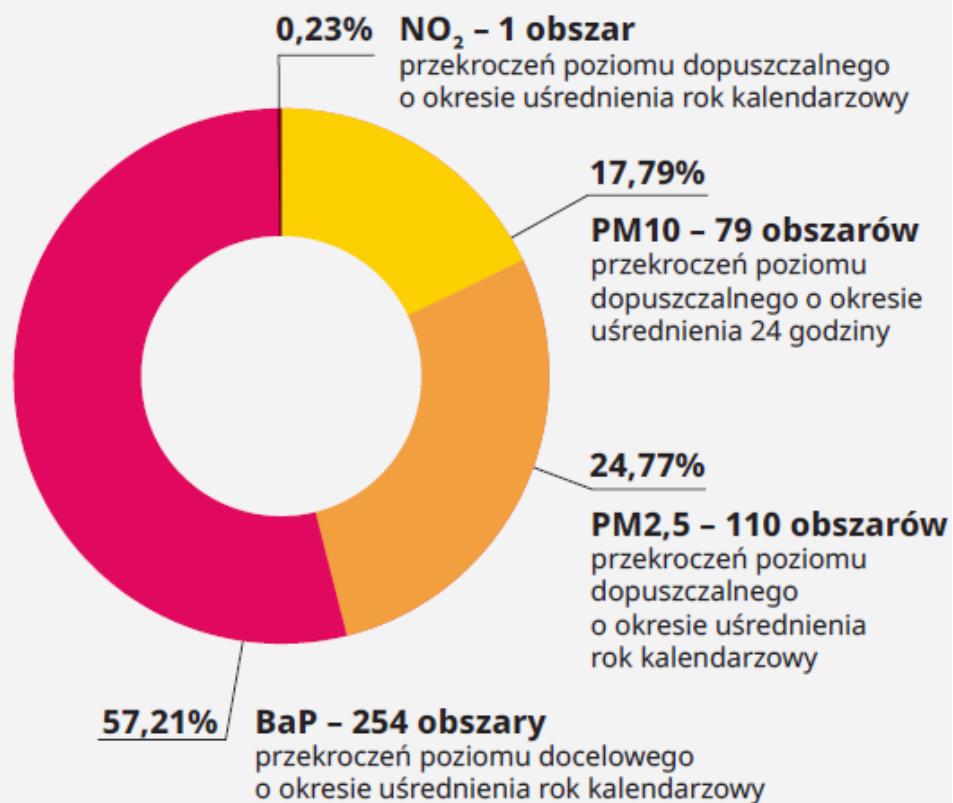
PLAN DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

Przygotowano przez Wydział Emisji i
Ochrony Powietrza Departamentu
Gospodarki Odpadami, Emisji
i Pozwoleń Zintegrowanych

JAK ZŁE JEST POWIETRZE?

OBSZARY PRZEKROCZEŃ W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

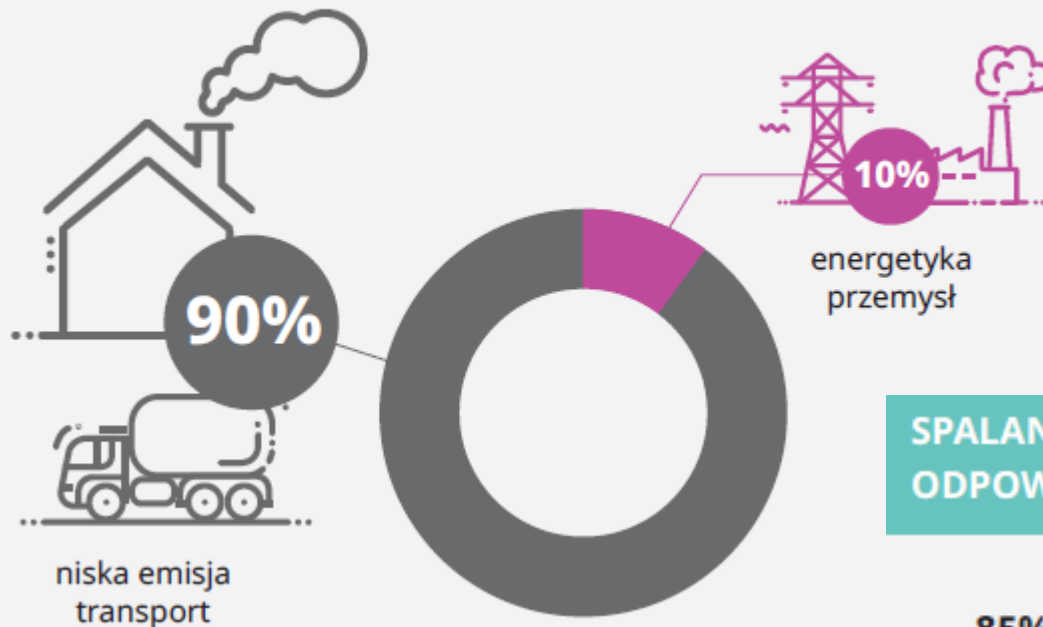
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM ZIDENTYFIKOWANO AŻ 444 OBSZARY PRZEKROCZEŃ

Strefa mazowiecka	Strefa aglomeracja warszawska	Strefa miasto Płock	Strefa miasto Radom
425	9	5	5

W województwie mazowieckim występują przekroczenia norm dla:

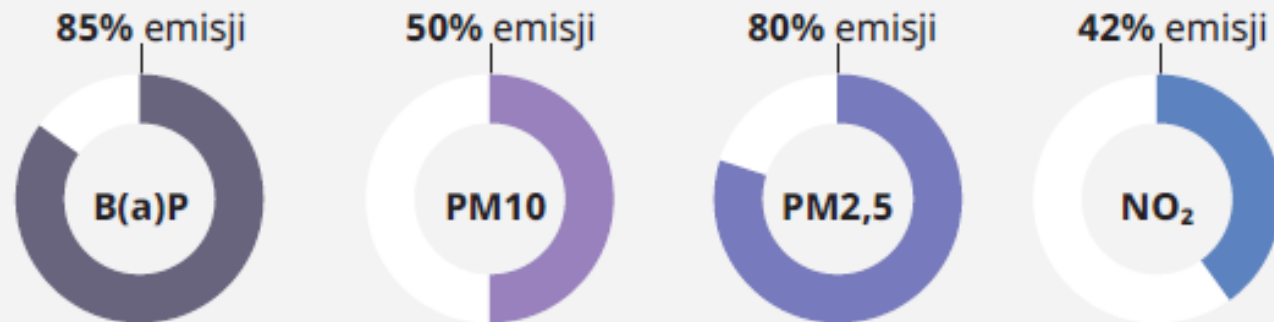
- pyłu zawieszonego PM10
- pyłu zawieszonego PM2,5
- benzo(a)pirenu (BaP)
- dwutlenku azotu (NO₂) (tylko w aglomeracji warszawskiej)

ZA PRZEKROCZENIA NORM JAKOŚCI POWIETRZA ODPOWIADAJĄ:

CO JEST
POWODEM
ZŁEJ JAKOŚCI
POWIETRZA?

SPALANIE PALIW W KOTŁACH W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
ODPOWIADA ZA:

w odniesieniu do emisji łącznej tych substancji w województwie mazowieckim

OKRES OBOWIĄZYWANIA PROGRAMU

1237 stron

13 załączników

WYROK TSUE
22 LUTEGO 2018 R.

Termin uchwalenia
8 września 2020 r.
wejście w życie 30 września 2020r.

AKTUALIZACJA
21 LISTOPADA 2023 R.

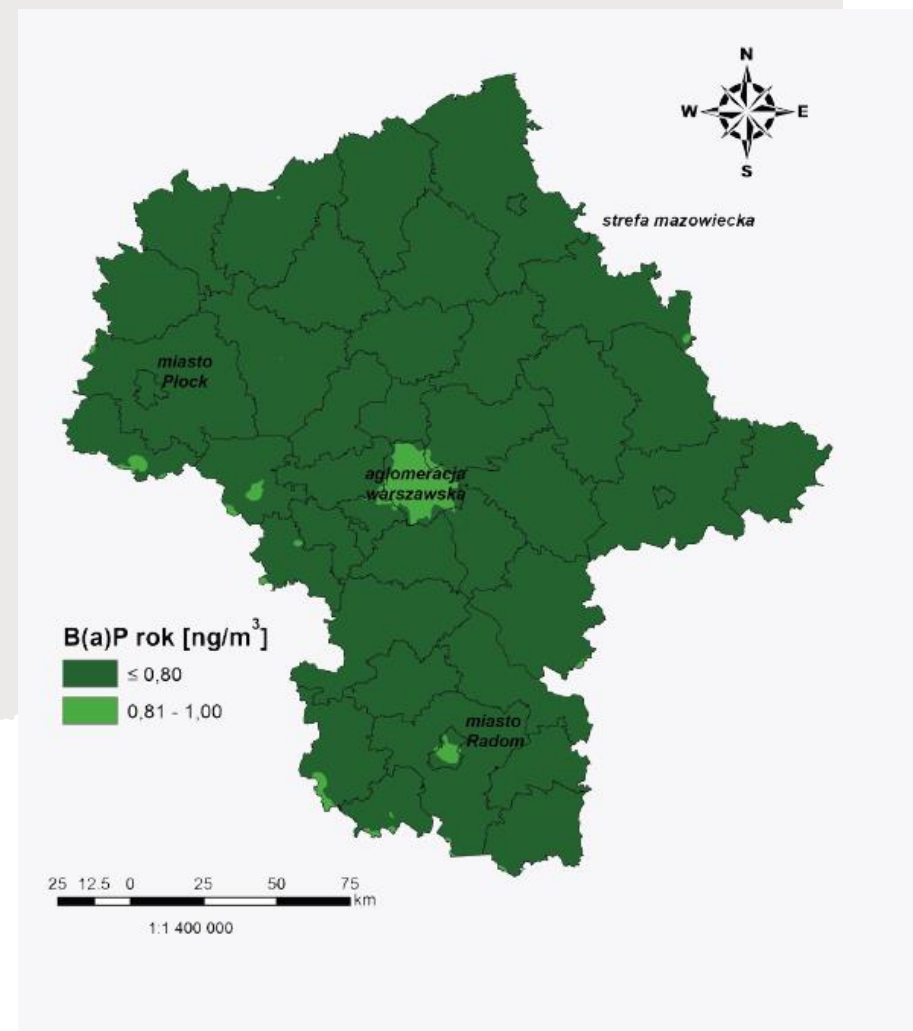
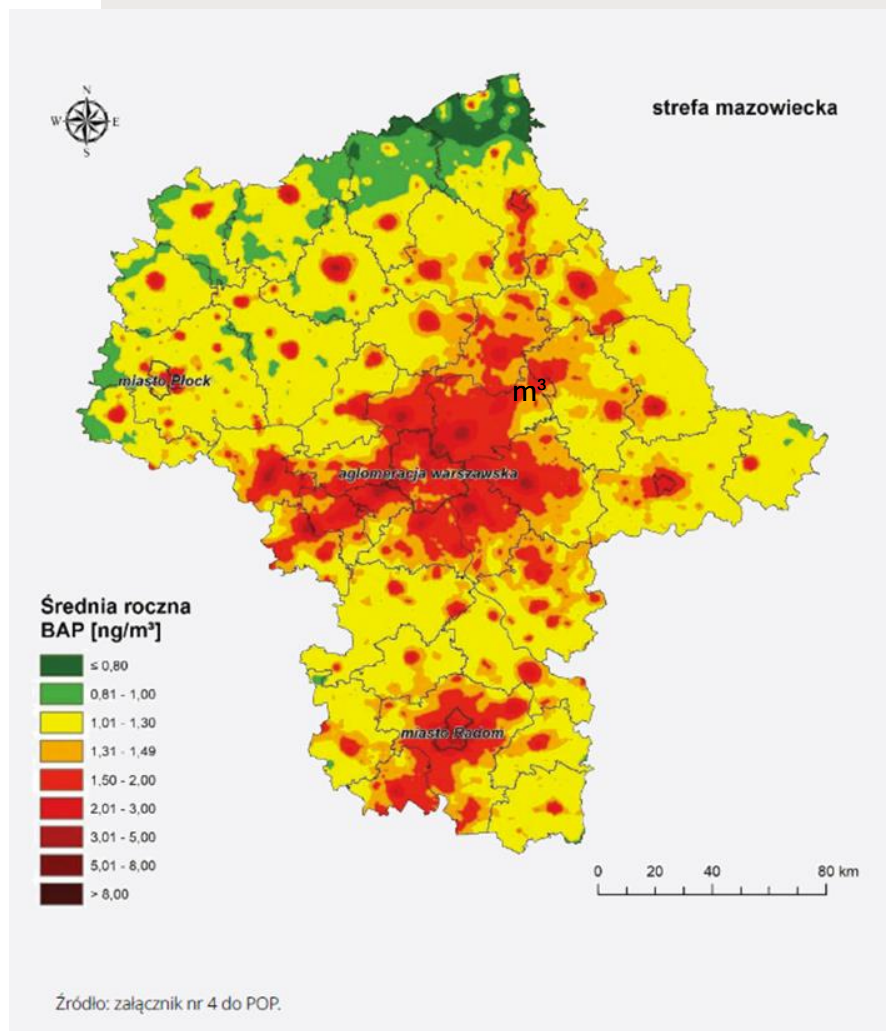
Poprawa jakości powietrza w województwie mazowieckim.

Redukcja emisji w celu osiągnięcia
norm jakości powietrza o minimum:

CEL
PROGRAMU

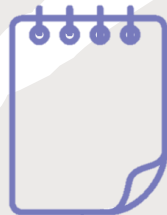
Rozkład stężeń benzo(a)pirenu w województwie po realizacji wszystkich działań naprawczych będzie się przedstawiał następująco (norma 1 ng/m^3):

DZIAŁANIA NAPRAWCZE - CZYLI CO MA ZROBIĆ GMINA NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI POWIETRZA

WYMIANA KOTŁÓW

**COROCZNA AKTUALIZACJA
DANYCH Z INWENTARYZACJI**

EDUKACJA

KONTROLE

**CZYSZCZENIE
ULIC NA MOKRO**

NASADZENIA

**PROWADZENIE DORADZTWA
ENERGETYCZNEGO
I EKOLOGICZNEGO**

**ANALIZA UBÓSTWA
ENERGETYCZNEGO
I DORADZTWO OSOBOM
UBOGIM ENERGETYCZNIE**

WYMIANA KOTŁÓW

Działanie realizują **wszystkie** gminy województwa mazowieckiego

✓ Liczba urządzeń grzewczych do wymiany

Liczba urządzeń do wymiany/likwidacji została wyznaczona dla każdego roku obowiązywania programu

✓ Przygotowanie instrumentu finansowego i kampanii informacyjnej dla mieszkańców

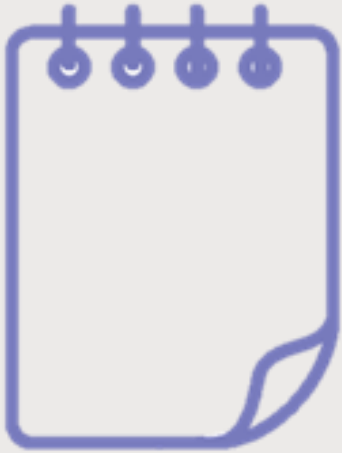
✓ Informacja dla mieszkańców

- o konieczności wymiany źródła
- o dostępnych środkach
- o korzyściach
- o zachętach

✓ Coroczna wymiana kotłów w budynkach samorządowych i u mieszkańców

✓ Na koniec każdego roku wykonanie analizy dokonanych wymian/likwidacji źródeł ciepła

✓ Analiza osiągnięcia efektów ekologicznych

COROCZNA AKTUALIZACJA
DANYCH Z INWENTARYZACJI

Działanie realizują **wszystkie** gminy województwa mazowieckiego

Aktualizacja- W miarę wymiany kotłów należy aktualizować liczbę i rodzaj poszczególnych źródeł ciepła na podstawie posiadanych dokumentów. Nie ma potrzeby ponawiania pełnej inwentaryzacji w terenie.

Działanie realizują **wszystkie** gminy województwa mazowieckiego

- ✓ Analiza zasobów kadrowych i kwalifikacji
- ✓ Upoważnienie urzędników/Wyznaczenie strażników miejskich lub gminnych
- ✓ Szkolenie z obowiązków kontrolnych
 - Uchwała antysmogowa
 - Zakaz spalania odpadów
 - Zakaz spalania pozostałości roślinnych
- ✓ Przygotowanie planu kontroli i formularza protokołu z kontroli
- ✓ Przygotowanie procedury reakcji na zgłoszenie
- ✓ Kontrole co roku
- ✓ Na koniec każdego roku – analiza stopnia realizacji planu kontroli

Działanie realizują **wszystkie** gminy województwa mazowieckiego

- ✓ Diagnostyka stanu wiedzy mieszkańców
 - identyfikacja grup wymagających szczególnego wsparcia (identyfikacja może być wynikiem przeprowadzonej inwentaryzacji)
- ✓ Analiza możliwości finansowych Gminy / Poszukiwanie wsparcia finansowego
- ✓ Przygotowanie planu działań edukacyjnych
 - analiza wskaźników POP
 - wytypowanie grup odbiorców działań edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwych grup ludności, tj. dzieci i osób starszych
 - dobór działań do odbiorców, np. warsztaty, akcje przy udziale straży miejskiej, kominiarzy, nauczycieli, lekarzy
 - promowanie innowacji
- ✓ Wyznaczenie osób odpowiedzialnych / Wyłonienie firmy realizującej / Poszukiwania organizacji, które mogłyby przeprowadzić działania
- ✓ Działania edukacyjne coroczne
- ✓ Na koniec każdego roku – analiza spełnienia planu działań edukacyjnych

Działanie realizują:

- **wszystkie gminy miejskie województwa mazowieckiego**
 - **gmina miejsko-wiejska Ożarów Mazowiecki**
- ✓ Analiza możliwości rozszerzenia terenów zielonych na obszarze gminy i wskaźników z POP
 - ✓ Nasadzenia co roku
 - ✓ Przygotowanie projektu nasadzeń/ Wybór rozwiązań
 - bez intensywnej pielęgnacji
 - promowanie nasadzeń wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu
 - wykorzystanie dachów, ścian, filarów, ekranów przyulicznych, wiat
 - ✓ Przygotowanie przetargu / Wybór realizatora
 - ✓ Na koniec każdego roku – analiza uzyskania efektów ekologicznych

CZYSZCZENIE ULIC NA MOKRO

Działanie realizują gminy województwa mazowieckiego:

- **miejskie,**
 - **miejsko-wiejskie, w granicach obszaru zabudowanego**
- ✓ Przygotowanie planu czyszczenia ulic na mokro
 - analiza sytuacji meteorologicznej – czyszczenie tylko przy temperaturze $> 3^{\circ}\text{C}$
 - 6 razy w roku → drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe
 - 1 raz w roku → wszystkie ulice w obszarach zabudowanych po okresie zimowym (do 30 kwietnia)
 - ✓ Wyznaczenie podmiotu realizującego / Przeprowadzenie przetargu
 - ✓ Czyszczenie ulic na mokro co roku
 - ✓ Na koniec każdego roku – analiza spełnienia planu czyszczenia ulic

PROWADZENIE DORADZTWA ENERGETYCZNEGO I EKOLOGICZNEGO

Działanie realizują **wszystkie** gminy województwa mazowieckiego

- ✓ Zatrudnienie doradcy energetycznego
- ✓ Przygotowanie planu doradztwa energetycznego i ekologicznego
- ✓ Doradztwo energetyczne coroczne, począwszy od 2024 r.
- ✓ Na koniec każdego roku – analiza spełniania planu doradztwa energetycznego

ANALIZA UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO I DORADZTWO OSOBOM UBOGIM ENERGETYCZNIE

Działanie realizują **wszystkie** gminy województwa mazowieckiego

✓ Etap I

- przygotowanie do 31 grudnia 2024 r. analizy problemu ubóstwa energetycznego w gminie

✓ Etap II

- wytypowanie, do 31 grudnia 2025 r. gospodarstw domowych ubogich energetycznie oraz przeprowadzenie analizy finansowej, możliwości i zakresu wsparcia wytypowanych mieszkańców

✓ Etap III

- wsparcie, do 31 grudnia 2026 r., wytypowanych gospodarstw domowych

- ✓ na koniec każdego roku - analiza realizacji poszczególnych etapów doradztwa energetycznego

OBOWIĄZKI SAMORZĄDÓW GMINNYCH

- Realizacja działań naprawczych

- Realizacja działań krótkoterminowych

- Coroczne sprawozdania z wydawanych decyzji, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu- do 15 lutego po roku sprawozdawczym

- Coroczne sprawozdania z realizacji działań – do 15 lutego po roku sprawozdawczym

KONSEKWENCJE DLA GMINY

W przypadku stwierdzenia niezrealizowania działań zawartych w POP, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska nakłada karę pieniężną, o której mowa w art. 315a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Wysokość kary (od 50 000 do 500 000 zł) jest uzależniona od liczby i wagi stwierdzonych uchybień oraz naruszonych obowiązków.

- **Organ kontrolujący:** Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
- **Powód:** niedotrzymanie terminów realizacji działań określonych w POP i ich aktualizacjach oraz w PDK
- **Wysokość kary:** od 50 000 zł do 500 000 zł

PLAN DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH (PDK)

Plan zawiera:

- strategię informowania o ryzyku przekroczenia norm jakości powietrza (podczas tzw. dni smogowych), czyli kto, kogo i kiedy informuje
- działania krótkoterminowe, które mają zapobiec przekroczeniom lub ograniczyć czas ich trwania
- podmioty odpowiedzialne za realizację działań

PROGNOZA

INFORMOWANIE

REALIZACJA
DZIAŁAŃ

CZYSTE
POWIETRZE

Kiedy wdrażamy PDK?

Prognoza/pomiary wskazują na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu.

Na ich podstawie Główny Inspektor Ochrony Środowiska określa ryzyko wystąpienia przekroczenia norm jakości powietrza i powiadamia o ryzyku właściwy zarząd województwa i wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego

Powiadomienia o ryzyku publikuje Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego na swojej stronie internetowej.

1

Powiadomienie POZIOM 1 –
kolor żółty

2

Powiadomienie POZIOM 2 –
kolor pomarańczowy

3

Powiadomienie POZIOM 3 –
kolor czerwony

0

Powiadomienie POZIOM
0- kolor szary

Przykładowe działania naprawcze wskazane w PDK dla poszczególnych poziomów:

POZIOM ŻÓŁTY

Zalecenie dla ludności korzystania z komunikacji miejskiej/gminnej zamiast komunikacji indywidualnej
Ograniczenie korzystania ze źródeł spalania paliw stałych stanowiących dodatkowe/awaryjne źródło ciepła

POZIOM POMARAŃCZOWY

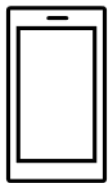
Kontrole pojazdów pod kątem jakości spalin
Kontrole czystości dróg wyjazdowych z terenów prowadzonych inwestycji (budów)
Zakaz korzystania ze źródeł spalania paliw stałych stanowiących dodatkowe/awaryjne źródło ciepła

POZIOM CZERWONY

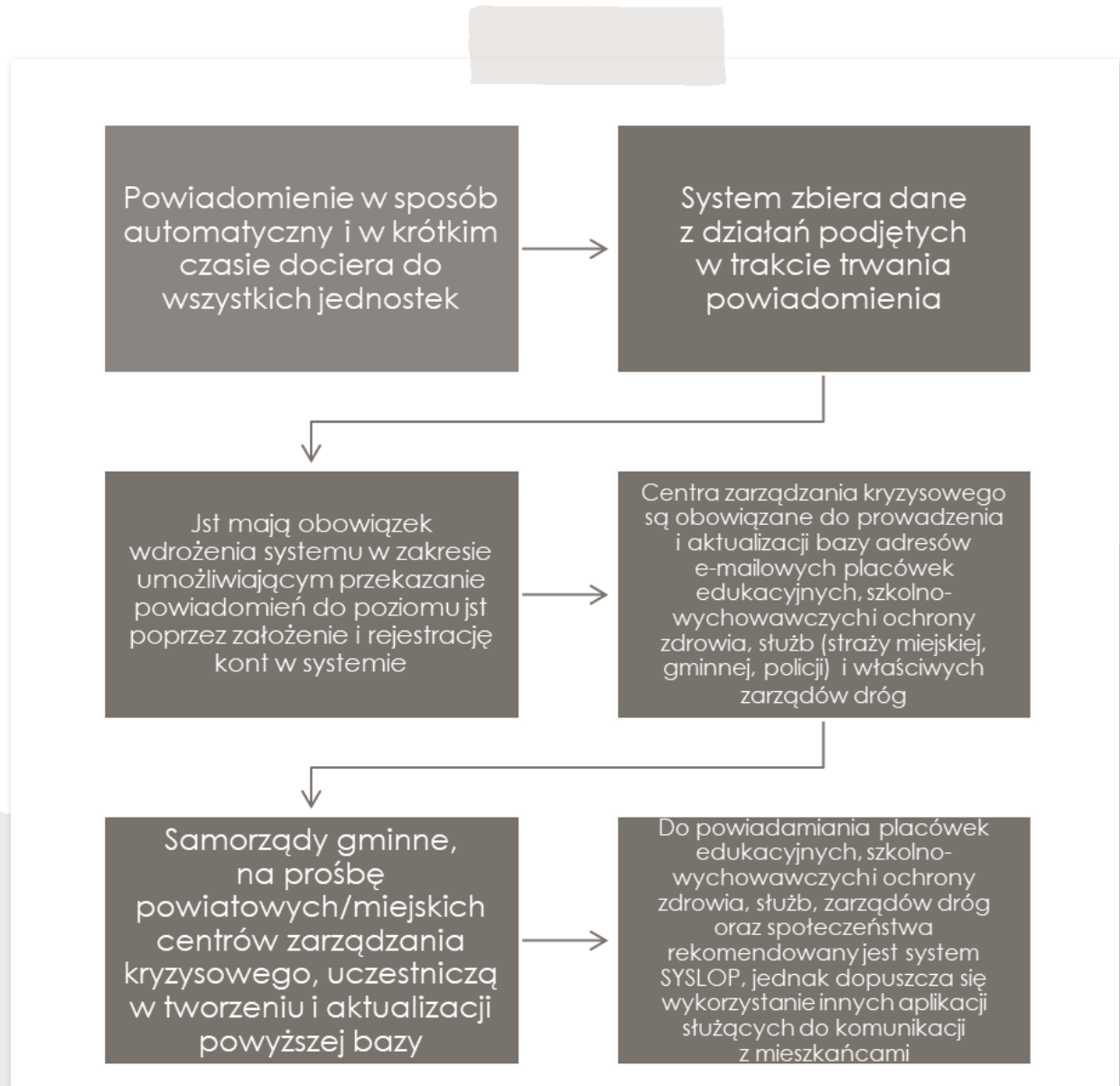
Wzmoczone kontrole pojazdów pod kątem jakości spalin
Zakaz korzystania ze źródeł spalania paliw stałych stanowiących dodatkowe/awaryjne źródło ciepła

Zalecenia dla wszystkich grup ludności - ograniczenie intensywnego wysiłku fizycznego na zewnątrz w przypadku odczuwania pieczenia w oczach, kaszlu lub bólu gardła, unikanie działań zwiększających zanieczyszczenie powietrza, np. korzystania ze źródeł spalania paliw stałych stanowiących dodatkowe/awaryjne źródło ciepła.

SYSŁOP POWSTAŁ
W RAMACH EFRR
- PROGRAM
OPERACYJNY
POLSKA CYFROWA

CEL: SPRAWNE, ZAUTOMATYZOWANE
INFORMOWANIE O RYZYKU
PRZEKROCZENIA NORM JAKOŚCI
POWIETRZA

Jak wspierać działania z zakresu ochrony powietrza?

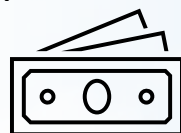
- Mazowsze dla czystego ciepła
 - Mazowsze dla czystego powietrza
 - Otwarty konkurs ofert
 - Działania edukacyjne
-

Mazowsze dla czystego ciepła

Celem programu jest ograniczenie zjawiska ubóstwa energetycznego oraz poprawa jakości powietrza w województwie mazowieckim.

Wspierane działania:

- Zakup nośników energii dla mieszkańców ponoszących zwiększone koszty ogrzewania w związku ze zmianą systemu ogrzewania na system nisko lub zeroemisyjnych
- Poprawa efektywności energetycznej budynków w ramach lokalnych i krajowych programów lub instrumentów finansowych

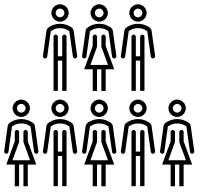
Beneficjenci:

- 2023
17 gmin
- 2024
18 gmin

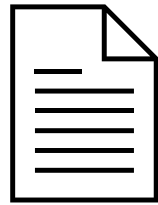
Łącznie: 10 mln zł

Mazowsze dla czystego powietrza

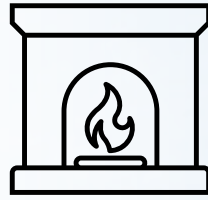
Wspierane działania:

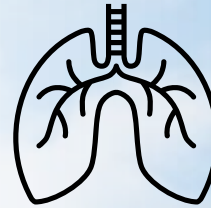
Akcje informacyjno-
edukacyjne

Opracowanie
dokumentacji

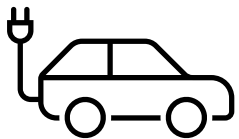
Inwentaryzacja
źródeł ciepła

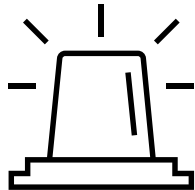
Oczyszczacze
powietrza

Tereny
zielone

Stacje ładowania
pojazdów

System
informowania o
jakości powietrza

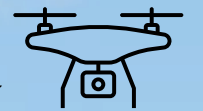
Automatyczne
stacje
meteorologiczne

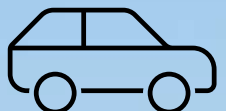
Retencjonowanie
wody deszczowej

Kontrola uchwały
antysmogowej

drony

Smogowozy,
mobilne
laboratoria

Mazowsze dla czystego powietrza

Celem programu jest przekazanie samorządom lokalnym pomocy finansowej z budżetu Województwa na realizację działań służących poprawie jakości powietrza, wynikających z uchwały antysmogowej i Programu ochrony powietrza.

2019
5 mln zł
103 zadania

2020
26 mln zł
272 zadania

2021
11,5 mln zł
218 zadań

2022
9 mln zł
178 zadań

2023
10,4 mln zł
131 zadań

2024
10,3 mln zł
113 zadań

łącznie: 721 mln zł, 1015 zadań

Otwarty konkurs ofert

Celem programu jest przekazanie organizacjom pozarządowym pomocy finansowej na zadanie pn. „Realizacja działań związanych z edukacją w zakresie ochrony powietrza oraz ochrony środowiska przed hałasem ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia świadomości społeczeństwa w obydwu zakresach”.

2018
96 tys. zł
7 ofert

2019
99 tys. zł
6 ofert

2020
116 tys. zł
6 ofert

2021
120 tys. zł
6 ofert

2022
197 tys. zł
6 ofert

2023
490 tys. zł
13 ofert

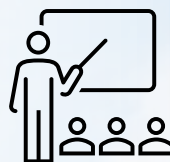
łącznie: 1,1 mln zł; 44 oferty

Otwarty konkurs ofert

Wspierane działania:

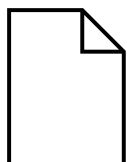
Akcje edukacyjne
w szkołach

Warsztaty,
spotkania

Spoty
reklamowe

Materiały
edukacyjne

Doradztwo energetyczne,
Badania kamerą termowizyjną

Kampania
informacyjna

Przykłady akcji edukacyjnych:

Spotkania

festyny, pikniki, wykłady konferencje

Materiały informacyjne

plakaty, ulotki, broszury

Prasa

prasa elektroniczna i tradycyjna

Reklamy

citylighty, neony, balony reklamowe, banery

Marketing niestandardowy

murale, instalacje

Konkursy

konkursy tematyczne

Materiały audio

Materiały audio udostępniane w radiu i Internecie

Reklama w Internecie

Google Ads, Goodle Display Network

Działania mobilne

Wiadomości SMS, powiadomienia PUSH

Materiały wideo

Materiały wideo emitowane w stacjach telewizyjnych, lokalnych kinach, ekranach komunikacji publicznej

Mazowsze bez Smogu

Fundusze Europejski dla Mazowsza 2021-2027

Projekt zakłada doprowadzenie do poprawy jakości powietrza poprzez zapewnienie sieci ekspertów wyspecjalizowanych w dziedzinie ochrony powietrza i energetyki, a także zapewnienie dostępu do informacji i aktywnej ich wymiany pomiędzy gminami oraz innymi podmiotami.

W ramach projektu jednostki samorządu terytorialnego mogą pozyskać dofinansowanie na:

- zatrudnienie ekodoradców (ekspertów w dziedzinie ochrony powietrza i energetyki)
- wyposażenie ekodoradców w narzędzia do kontroli
- zakup drona i smogowozu/mobilnego laboratorium
- analizę ubóstwa energetycznego
- przeprowadzenie akcji edukacyjnych
- wykonanie audytów energetycznych i przeglądów kominiarskich

ok. 38 mln €

117 ekodoradców

98 partnerów

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ!

MAZOWSZE.

**MAZOWIECKIE
POWIETRZE**

nasza wspólna sprawa

POWIETRZE.MAZOVIA.PL

Zostało 350 tys.
kopciuchów
do usunięcia